

Rektor vid Luleå tekniska universitet

Avdelning
UtvärderingsavdelningenHandläggare
Andreas Boberg
08-563 085 83
andreas.boberg@uka.se

Granskning av kvalitetssäkringsarbetet vid Luleå tekniska universitet

Beslut

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) beslutar att ge Luleå tekniska universitet det samlade omdömet godkänt kvalitetssäkringsarbete med förbehåll.

Lärosäten vars kvalitetssäkringsarbete fått det samlade omdömet *godkänt kvalitetssäkringsarbete med förbehåll* uppfyller inte samtliga bedömningsområden som UKÄ tagit fram. Dessa utgår ifrån högskolelag, högskoleförordning och *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG)*, 2015¹. Bristerna är av sådan omfattning att bedömargruppens uppfattning är att lärosätet kan åtgärda dessa inom två år. Luleå tekniska universitet ska därför senast den 14 mars 2025 inkomma med en redogörelse för de åtgärder som vidtagits. UKÄ tillsätter en bedömargrupp som följer upp de åtgärder som vidtagits. Om lärosätets kvalitetssäkringsarbete fortfarande inte bedöms vara godkänt efter den uppföljande granskningen kvarstår omdömet godkänt kvalitetssäkringsarbete med förbehåll. Någon ytterligare uppföljning av lärosätets kvalitetssäkringsarbete genomförs inte.

Ärendets hantering

UKÄ granskar perioden 2017–2022 kvalitetssäkringsarbetet vid samtliga lärosäten som ger examina på högskolenivå. Granskningarna utgår ifrån de krav som ställs i högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100) samt i ESG. Se *Vägledning för granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete*. Uppdraget ligger inom ramen för det nationella systemet för kvalitetssäkring av högre utbildning (*Nationellt system för kvalitetssäkring av högre utbildning. Redovisning av ett regeringsuppdrag*, Rapport 2016:15).

För granskningen av Luleå tekniska universitet har UKÄ efter ett nomineringsförfarande utsett en bedömargrupp bestående av sakkunniga, en student- eller doktorandrepresentant och en arbetslivsföreträdare.

¹ Se även UKÄ:s översättning *Standarder och riktlinjer för kvalitetssäkring inom det europeiska området för högre utbildning (ESG)*, 2015.

De underlag som ligger till grund för bedömningen framgår av bedömargruppens yttrande. Utifrån underlagen har bedömargruppen redovisat en bedömning med vidhängande motivering av nedanstående bedömningsområden (se bedömargruppens yttrande).

Bedömningsområden:

- styrning och organisation
- förutsättningar
- utformning, genomförande och resultat
- jämställdhet
- student- och doktorandperspektiv
- arbetsliv och samverkan

I bedömargruppens yttrande ges även ett förslag till samlat omdöme.

UKÄ har innan det slutliga yttrandet formulerats skickat bedömargruppens preliminära yttrande till lärosätet på delning, för att korrigera eventuella faktafel. Delningstiden var tre veckor. De svar som lärosätet inkom med framgår av bilaga 4 i yttrandet. Bedömargruppen har tagit del av lärosätets svar, och i de fall där bedömarna gjort bedömningen att det varit relevant har ändringar gjorts i yttrandet.

Universitetskanslersämbetets bedömning

Med utgångspunkt i bedömargruppens förslag ger UKÄ lärosätets kvalitetssäkringsarbete det samlade omdömet godkänt kvalitetssäkringsarbete med förbehåll. UKÄ:s samlade omdöme redovisas i bilaga 1.

Beslut i detta ärende har tagits av tf generaldirektören Annika Pontén efter föredragning av utredaren Andreas Boberg i närvaro av gruppchefen Viveka Persson, verksamhetsstrategen Per Westman och gruppchefen för kommunikation Martin Wincent.

Annika Pontén
Tf Generaldirektör

Andreas Boberg
Utredare

Kopia till:
Bedömargruppen
Studentkår(er) vid lärosätet

Bilaga 1: Samlat omdöme

Lärosäte	Samlat omdöme
Luleå tekniska universitet	Godkänt kvalitetssäkringsarbete med förbehåll
<p>Universitetskanslersämbetet instämmer i bedömargruppens ställningstagande.</p> <p>Sammantaget visar underlagen att lärosätets kvalitetssäkringsarbete för utbildning endast kan godkännas med förbehåll. Bedömargruppen anser att bedömningsområdena Styrning och organisation samt Student- och doktorandperspektiv inte är tillfredsställande. Därutöver är bedömningsgrunderna som berör att den undervisande personalens kompetens motsvarar utbildningsverksamhetens behov, att lärosätet utifrån kontinuerliga uppföljningar och periodiska granskningar vidtar de åtgärder som krävs för att förbättra och utveckla utbildningarna samt att lärosätet säkerställer att granskningsresultat publiceras och att åtgärder som planeras eller genomförs för att förbättra och utveckla utbildningarna kommuniceras på ett ändamålsenligt sätt med relevanta intressenter inte är uppfyllda. Bedömargruppens uppfattning är att lärosätet kan åtgärda bristerna inom två år.</p> <p>Inom bedömningsområdet Styrning och organisation menar bedömargruppen att lärosätets arbete mot ett sammanhållet kvalitetsledningssystem som relateras till lärosätets övergripande mål och strategi i sig är positivt. Samtidigt återstår det arbete med att på ett enhetligt vis beskriva kvalitetsledningssystem, områden, modeller, processer och aktiviteter samt hur de är uppbyggda och sammanlänkade, för att säkerställa kvaliteten i utbildningarna. Bedömargruppen ställer sig också tveksam till att lärosätets interna förbättringscykel i nuvarande form är kvalitetsdrivande nog, för att säkerställa nydanande utbildning av hög kvalitet vid lärosätet. Förbättringsbehov har identifierats inom kvalitetssäkringen av de underlag som ligger till grund för analyser och åtgärder samt i systematiken för att fånga upp och ta till vara åtgärdsbehov i lärosätets kvalitetsarbete.</p> <p>Bedömargruppens uppfattning är också att det finns brister i systematiken i hur åtgärdsbehov som identifieras igenom kvalitetsledningssystemet tas tillvara enligt lärosätets cykliska modell för ständigt förbättringsarbete (PDSA-cykeln). Bristerna gäller både hur olika PDSA-cykler kopplar till varandra och balansen i cykelns olika steg, där stort fokus ligger på insamling av data och beskrivning av nuläge. Dessutom menar bedömargruppen att lärosätet behöver utveckla systematik som styr hur information som genereras av kvalitetssystemet ska publiceras och kommuniceras samt få spridning både internt och externt. Bedömargruppen menar att två viktiga styrkor för bedömningsområdet är dels det nyligen inrättade kvalitetsrådet som kan ge förutsättningar för att hålla samman och stödja fortsatt utveckling av lärosätets kvalitetsarbete dels att det finns en tydlig koppling mellan delar av kvalitetsledningssystemet och den interna modellen för verksamhetsstyrning. Bedömargruppen menar dock också att förändringen till en treårig uppföljningscykeln samtidigt försvagar kopplingen till modellen för intern verksamhetsplanering som fortfarande följer en tvåårscykel. Vid platsbesöken framkom ingen beredskap hos lärosätet att möta en sådan eventuell försvagning och bedömargruppen rekommenderar därför lärosätet att bevaka utvecklingen.</p> <p>Inom bedömningsområdet Förutsättningar anser bedömargruppen att lärosätet säkerställer att infrastruktur, studentstöd och läranderesurser är ändamålsenliga för studenternas och doktorandernas lärande samt att stödstrukturerna och resurserna används på ett effektivt sätt. Lärosätet säkerställer också att studenterna och doktoranderna får goda möjligheter och förutsättningar att genomföra sina utbildningar inom planerad studietid. Bedömargruppen har dock funnit att det saknas systematiska rutiner för att följa upp och dokumentera lärarnas högskolepedagogiska och ämnesrelaterade kompetens. Förutsättningarna för kompetensutveckling varierar, och kompetensutveckling ingår inte kontinuerligt som en del av alla lärares tjänstgöring. Bedömargruppen anser att det är viktiga utvecklingsområden som lärosätet behöver åtgärda, för att fullt ut kunna säkerställa att den undervisande personalens kompetens motsvarar utbildningsverksamhetens behov. Bedömargruppen konstaterar att lärosätet valt att inte följa nationella</p>	

rekommendationer om behörighetskrav på minst 10 veckors högskolepedagogisk utbildning eller motsvarande för alla lärare. Bedömargruppen anser samtidigt att lärosätet på flera sätt tillhandahåller en främjande miljö som ger undervisande personal möjlighet att utveckla både sin högskolepedagogiska kompetens och sin ämneskompetens.

Inom bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat anser bedömargruppen att lärosätet har en tydlig ansvarsfördelning samt ändamålsenliga rutiner och processer för utformning, utveckling, inrättande och nedläggning av utbildningar. Det finns ett etablerat arbete med målmatriser för analys av utbildningarnas koppling mellan nationella och lokala mål. Däremot anser bedömargruppen att lärosätet kan förtydliga det systematiska arbetet med att säkerställa kopplingen mellan mål, lärandeaktiviteter och examinationer. Lärosätets arbete för att uppmuntra studenterna att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna och hur det på olika sätt återspeglas i examinationerna utgår från det interna ramverket Pedagogisk idé och CDIO (ingenjörutbildningarna). Bedömargruppen menar att lärosätet kan tydliggöra processen för att säkerställa studentaktivt lärande i det praktiska genomförandet av undervisning och examination. En ändamålsenlig grund för ett nära samband mellan forskning och utbildning är lärosätets modell för att organisera, strukturera, leda och följa upp kvalitet i definierade forskningsämnen som leds av en ämnesföreträdare med ansvar för både forskning och utbildning inom ämnet, enligt bedömargruppen.

Bedömargruppen har inte fått belägg för att lärosätets utifrån kontinuerliga uppföljningar och periodiska granskningar systematiskt genomför de åtgärder som krävs för att förbättra och utveckla utbildningarna. Granskningen visar att de åtgärder som görs utifrån de interna uppföljningarna i första hand innebär strategiska beslut av universitetsövergripande karaktär och mer sällan gäller praktisknära utvecklingsarbete i respektive utbildning. Utbildningsspecifika åtgärder är inte på ett systematiskt vis synliggjorda i lärosätets dokumentation, exempelvis i institutionernas verksamhetsplaner, programrådsprotokoll och kursrapporter. Mot bakgrund av det menar bedömargruppen att lärosätet bör analysera om kvalitetsledningssystemet i sin nuvarande form i första hand är stöd för högsta ledningens beslut i övergripande och strategiska frågor, exempelvis organisationsförändringar och strategiska satsningar, och i andra hand är stöd för utbildningsnära kvalitetsarbete.

Bedömargruppen konstaterar att det finns kanaler för att publicera och definierade forum för att kommunicera granskningsresultat och åtgärds paket, men saknar systematik i hur information som genereras av kvalitetsledningssystemet publiceras, kommuniceras och får spridning till interna och externa intressenter. Det gäller inte minst kommunikation och återkoppling till studenterna genom programråden, men också publicering och kommunikationsarbete i relation till externa intressenter.

Bedömargruppen anser att de senaste årens förbättringsarbete inom bedömningsområdet Jämställdhet har fått genomslag i lärosätets verksamhet. Både praktiska och strategiska satsningar inom ramen för lärosätets jämställdhetsarbete visar att jämställdhetsfrågan nu är en viktig kvalitetsfaktor inom både kärn- och stödverksamhet. Lärosätet har med de dokumenterade rutiner och processer som finns framtagna integrerat jämställdhet i lärosätets kvalitetssäkringsarbete och på ett tillfredställande sätt säkerställt att jämställdhet beaktas i utbildningarnas innehåll, utformning och genomförande. Granskningen visar också att lärosätets rutiner och processer för uppföljning ger förutsättningar för ett kontinuerligt förbättrings- och utvecklingsarbete inom jämställdhetsområdet, men att lärosätet bör involvera studenterna mer i jämställdhetsarbetet.

Inom bedömningsområdet Student- och doktorandperspektiv anser bedömargruppen att en styrka är att lärosätet har tydliga övergripande riktlinjer för student- och doktorandinflytande, som revideras varje år tillsammans med studenterna och doktoranderna, samt regelbundna informella möten med universitetets högsta ledning. Granskningen visar dock att de förtroendevalda studenterna är högt belastade, vilket studentkårerna behöver stöd av lärosätet med att hantera utan att begränsa studenternas möjligheter och förutsättningar för inflytande. Lärosätet behöver också hantera konsekvenserna av att två kårer beviljats kårstatus, exempelvis i fråga om de båda kårernas möjlighet till representation i beredande och beslutande organ. Dessutom bör lärosätet förbättra studentinflytandet för studenter som inte är förtroendevalda eller har

representationsuppdrag. Lärosätet lyfter själv fram att kursvärderingar, programråd och enkäten Nöjd student index är centrala för studenternas inflytande. Lärosätet behöver säkerställa att dessa former av studentinflytande genomförs och systematiskt återkopplas till studenterna enligt den fastställda ordningen. Lärosätet behöver också genomföra fler åtgärder som är kopplade till svarsfrekvensen i enkäterna. Vid lärosätet finns ett stort antal icke svensktalande doktorander, där språkfrågan är avgörande för möjligheten till inflytande. Bedömargruppen ser också behov av ett oberoende doktorandombud.

Bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan är tydligt beskrivet i lärosätets styrande dokument. Bedömargruppen anser att den verksamhet som bedrivs vid lärosätet har en tydlig arbetslivsanknytning samt att samverkan med omgivande samhälle utgör en bärande princip och viktig kvalitetsfaktor för lärosätets utbildningar, vilket är en styrka. Lärosätets strategiska partnerskap och avsiktsförklaringar spänner över en stor bredd av lärosätets verksamhet och skapar goda förutsättningar för studenter och forskarstuderande att under sin utbildningstid komma i kontakt med arbetslivet, enligt bedömargruppen.